

Lesley Griffiths AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion
Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA-(P) /LG/07839/16
Mark Reckless AC
Cadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

4 Ionawr 2017

Anwyl Mark

Diolch am eich llythyr dyddiedig 23 Tachwedd, yn gofyn am y wybodaeth ddiweddaraf am faterion yn codi o waith y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Materion Gwledig.

Mae'r atodiadau i'r llythyr hwn yn cynnwys ymatebion manwl i'r materion rydych wedi'u codi.

In gywir
Lesley

Lesley Griffiths AC/AM
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Amgylchedd a Materion Gwledig
Cabinet Secretary for Environment and Rural Affairs

Dogfen 1 Atodiad 1

**HYNT CYNLLUN GWEITHREDU STRATEGAETH COETIROEDD CYMRU
FEL AR 1 RHAGFYR 2016**

Mae s	Cam blaenoriaeth	Hynt y gwaith
1	Datblygu a chynnal cofrestrisg o blâu a chlefydau a'u bygythiad i iechyd coed yng Nghymru.	<ul style="list-style-type: none"> • Gweinidogion Cymru sy'n gyfrifol am faterion iechyd coed yng Nghymru. Mae trefniadau teirffordd i rannu'r cyfrifoldeb hwn rhwng Cyfoeth Naturiol Cymru, Llywodraeth Cymru a'r Comisiwn Coedwigaeth a'i asiantaeth, Forest Research. • Mae Grŵp Llywio Iechyd Coed a Phlanhigion Cymru yn dwyn y Llywodraeth, Cyfoeth Naturiol Cymru, cynrychiolwyr y sector coedwigaeth a grwpiau amgylcheddol ynghyd i reoli'r gwaith o weithredu Strategaeth Iechyd Coed Cymru. • Mae'r Grŵp Goruchwylio Iechyd Coed a Phlanhigion, a sefydlwyd yn ddiweddar, yn cynnwys cynrychiolwyr Llywodraeth Cymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, Forest Research a'r Asiantaeth Iechyd Anifeiliaid a Phlanhigion. Mae'n monitro'r risgiau a ddaw i'r amlwg mewn perthynas ag iechyd planhigion ac yn paratoi cynlluniau i ymateb i unrhyw achosion o glefydau a allai niweidio planhigion. • Bydd y Grŵp Goruchwylio yn monitro ac yn adolygu'r plâu amlycaf sy'n bygwth coed a phlanhigion Cymru a bydd y Grŵp Llywio yn diweddarau'r rhestr yn gyson. • Mae Cyswllt Ffermio yn gweithio gyda Forest Research i gynnig tri diwrnod "Iechyd Coed" i roi gwybodaeth i randdeiliaid am faterion iechyd coed a phlanhigion. • Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn cadw llygad ar organebau a phlâu a chlefydau allweddol mewn cwarantîn. Mae hyn yn cynnwys <i>Phytophthora ramorum</i> a chlefyd Chalara coed ynn. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn paratoi adroddiad bob mis ar <i>Phytophthora ramorum</i> ar gyfer Cymru yn benodol, ac yn cadw map ar gyfer Cymru yn benodol yn dangos sut y mae Chalara yn ymledu. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cynnal dwy seminar ar y cyd â Forest Research i godi ymwybyddiaeth o'r plâu allweddol drwy (daeth 100 o bobl i'r sesiynau). • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cyflwyno sesiynau codi ymwybyddiaeth i grwpiau allanol fel yr ymddiriedolaethau bywyd gwyllt. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynrychioli Llywodraeth Cymru ar nifer o grwpiau Prydeinig fel Grŵp Cofrestru Risg DEFRA (Coedwigaeth) a Grŵp Llywio'r DU a Gogledd Iwerddon.
2	Gweithredu'r rhaglen adfer <i>Phytophthora</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'r Strategaeth Rheoli Clefydau, a wnaed o dan ymbarél Strategaeth Iechyd Coed Cymru, wedi sefydlu dau barth yng Nghymru: y parth craidd (yn Ne Cymru yn bennaf) lle

	<p>ramorum.</p>	<p>mae nifer fawr o goed llarwydd wedi'u heintio; a'r parth cyfyngedig (gweddill Cymru) lle mae'r clefyd yn gyfyngedig. Caiff coed yn y parth cyfyngedig eu torri pan gânt eu heintio, rhag i'r haint ymledu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae Llywodraeth Cymru yn cynorthwyo Cyfoeth Naturiol Cymru i ailblannu ardaloedd lle torrwyd coed llarwydd ar ystadau coetiroedd Llywodraeth Cymru (yn ystod y pum mlynedd diwethaf, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi ailblannu: 986 hectar yn 2011/12; 1,012 hectar yn 2012/13, 1,350 hectar yn 2013/14; 1,107 hectar yn 2014/15; a 1,237 hectar yn 2015/16). • Mae Llywodraeth Cymru yn helpu i ailstocio coed llarwydd a heintiwyd mewn coedlannau preifat a hynny drwy gyfrwng y Rhaglen Datblygu Gwledig a Chynllun Adfer Coetiroedd Glastir. • Er bod <i>P ramorum</i> yn drychineb i goed llarwydd Cymru, drwy ailstocio'r ardaloedd lle cawsant eu torri, mae modd cryfhau coetiroedd Cymru yn ecolegol a sicrhau bod yr adnawdd naturiol yn gallu darparu amrywiaeth o wasanaethau ecosystem o addasu i'r newid yn yr hinsawdd i gynhyrchu pren a chyfleoedd mynediad a hamdden er budd cenedlaethau heddiw ac yfory. • Yn ei rôl fel y corff sy'n diogelu iechyd coed ar dir Cymru, mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cadw llygad yn rheolaidd ar organebau a phlâu a chlefydau allweddol mewn cwarantîn, gan gynnwys <i>Phytophthora ramorum</i>. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn paratoi adroddiad bob mis ar <i>Phytophthora ramorum</i> ar gyfer Cymru yn benodol. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn paratoi canllawiau i staff lleol i'w helpu i flaenoriaethu safleoedd i'w ailstocio, gyda'r ddau nod o leihau costau ailstocio a pharhau i gyfrannu at safleoedd a fydd yn gynhyrchiol yn y dyfodol. • Trefnodd tîm Iechyd Planhigion Cyfoeth Naturiol Cymru ymgyrch ar y cyfryngau i godi ymwybyddiaeth o biddiogelwch, sef "Cadwch yn lân".
<p>3</p>	<p>Defnyddio'r fframwaith statudol a pholisi yng Nghymru i gyflawni'r gwaith o greu coetiroedd wrth wneud y gorau o'r buddion a ddarperir gan goedwigaeth, coetir a choed.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn creu fframwaith sy'n ei gwneud yn bosibl cydnabod cyfraniad ehangach coedwigoedd, coetiroedd a choed. • Anghyson fu'r broses o ymgyrraedd at y nod o greu rhagor o goetiroedd yng Nghymru. Yn ystod y flwyddyn hyd at 31 Mawrth 2016, crëwyd dros 140 hectar o goetiroedd newydd. Mae dros 400 hectar o goetiroedd newydd yn cael eu hasesu ar hyn o bryd i benderfynu a ellir eu hariannu drwy Gynllun Creu Coetiroedd Glastir o dan y Cynllun Datblygu Gwledig. • Bydd tîm Coetiroedd Glastir Cyfoeth Naturiol Cymru yn dilysu ceisiadau am arian gan y Cynllun Creu Coetiroedd a hynny'n ôl Safonau Coedwigaeth y DU, rheolau'r Cynllun a

		<p>meini prawf gwerth am arian. Hyd yma, maent wedi dilysu 97 o gynlluniau. Mae canllawiau i'w gweld ar eu gwefan.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae'n haws creu coetiroedd drwy gynlluniau cydweithredol. Mae Llywodraeth Cymru wedi lansio Cynllun Cydweithio i Gynllunio Coedwigaeth a dyrannwyd £180,000 i hybu a hyrwyddo'r gwaith o greu a rheoli coetiroedd ar y cyd. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i greu fframwaith cyfrifo budd naturiol a fydd yn helpu i wneud y gorau o fuddion coedwigoedd, coetiroedd a choed. • Mae'r Prosiect "Carbon Positif" yn gwerthuso statws carbon net Cyfoeth Naturiol Cymru, gan ystyried allyriadau nwyon tŷ gwydr ac atafaelu carbon ym mhob rhan o'r ystâd y mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn berchen arni neu'n ei rheoli. Mae'n nodi cyfleoedd lliniaru i leihau'r effaith a gaiff Cyfoeth Naturiol Cymru o safbwynt creu carbon, ac yn rhoi prosiectau ar waith i ddangos effeithiau'r mesurau hyn. Coetiroedd a mawndiroedd yw tua 84% o ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru, ac maent yn cyfrannu'n sylweddol at statws carbon yr ystâd. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gweithio gyda Forest Research a'r Ganolfan Ecoleg a Hydroleg i greu model gwell o'i stoc garbon a'i ddulliau o atafaelu carbon a bydd hyn yn ei helpu i ddiogelu stociau carbon presennol ac yn gwella dulliau atafaelu e.e. drwy ehangu coetiroedd. • Yn yr adroddiad ar Gyflwr Adnoddau Naturiol (SoNaRR) (Medi 2016), un o'r saith cyfle allweddol a nodwyd gan Gyfoeth Naturiol Cymru i ymdrin â'r heriau a'r risgiau, a chyfrannu at y nodau llesiant yw "<i>Cynyddu'r gorchudd gan goetiroedd, a dod a mwy o'n coetiroedd dan reolaeth addas</i>". Fodd bynnag, mae pump o'r saith cyfle a nodir yn yr Adroddiad yn ymwneud â phenderfyniadau rheoli tir ehangach, ac mae gan goetiroedd / coed ran yn y broses o'u rhoi ar waith.
<p>4</p>	<p>Rheoli plannu coetiroedd a rhaglenni cynaeafu ar hyn o bryd ac yn y dyfodol i sicrhau bod cynhyrchu pren yn parhau yn y tymor hir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ar ôl ymgynghori â'r sector, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi drafftio Cynllun Marchnata Pren ar gyfer y cyfnod rhwng 2017 a 2022. Mae hyn yn esbonio sut y maent yn mynd ati i gynaeafu a marchnata pren oddi ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. Rhaid i Gyfoeth Naturiol Cymru baratoi'r Cynllun hwn i helpu i gadw at Safonau Sicrwydd Coetiroedd y DU ac i sicrhau eu bod yn cyrraedd yr amcanion polisi perthnasol yn strategaeth <i>Coetiroedd i Gymru</i>. Mae'n aros am gymeradwyaeth y Bwrdd cyn ei gyhoeddi yn gynnar yn 2017. • Mae Cynllun Marchnata Dros Dro ar waith yn y cyfamser ac mae i'w weld ar eu gwefan. • Paratôdd Cyfoeth Naturiol Cymru bapur ynghylch y pren a fydd ar gael yn y dyfodol a goblygiadau hynny i'r sector coedwigaeth a'r adnewydd coetiroedd yng Nghymru.

		<p>Trafodwyd y papur gan y Panel Cyngori ar Strategaeth Coetiroedd yn ei gyfarfod ar 7 Tachwedd 2016. Roedd y papur trafod hwn yn ymdrin â nifer o faterion gan gynnwys: y pren a fydd ar gael yng nghyd-destun rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy a chyflawni nodau Deddf Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015; rhagweld faint o ffibr coed fydd ar gael yn y dyfodol a'r galw amdano yng Nghymru; dulliau o reoli ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd (lefelau ailstocio, cynaeafu a marchnata, systemau rheoli coedwrol); dulliau o reoli coetiroedd y mae eraill yn berchen arnynt; a ffactorau sy'n effeithio ar goetiroedd (creu coetiroedd, dileu coetiroedd yn barhaol a dulliau o ddefnyddio tir sy'n cystadlu yn erbyn ei gilydd), o safbwynt ffurfio polisi, rheoleiddio a rheoli.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mewn ymateb i ymchwiliad gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ynghylch yr ystâd coedwigoedd cyhoeddus yng Nghymru yn 2014, paratôdd Cyfoeth Naturiol Cymru, Llywodraeth Cymru a chynrychiolwyr y sector Gynllun Gweithredu ar gyfer 10 o feysydd penodol i geisio gwella'r gefnogaeth i'r sector coedwigaeth breifat a gwella dulliau o gyfathrebu â'r sector. • Cyhoeddwyd y Cynllun Gweithredu ym mis Rhagfyr 2014, a chafodd ei ddiweddarau ym mis Rhagfyr 2015. Caiff diweddariad 2016 ei gyhoeddi ar wefan Cyfoeth Naturiol Cymru ym mis Rhagfyr. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru a Chydffederasiwn y Diwydiannau Coedwigaeth yn cynnal adolygiad o'r ddogfen ar hyn o bryd i sicrhau bod unrhyw lwyddiant yn cael ei gydnabod a bod y camau a gymerir yn parhau'n berthnasol ac yn gyfredol. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi ysgrifennu dau Ganllaw Arfer Da i Gryfhau Coedwigoedd. Maent yn ymwneud ag amrywiaeth strwythurol ac amrywiaeth mewn rhywogaethau coed a chawsant eu paratoi ar gyfer rheolwyr holl goedwigoedd a choetiroedd Cymru ydynt. Cawsant eu cymeradwyo'n fewnol a chânt eu cyhoeddi maes o law. Mae set o 'reolau busnes' yn cael eu datblygu ar gyfer staff i roi'r Canllawiau ar waith wrth reoli ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. Mae'r gwaith o baratoi trydydd Canllaw'n mynd rhagddo'n dda a bydd y ddogfen hon yn ymwneud â gwella amrywiaeth genetig coetiroedd Cymru. • Plannu cyfadferol yw un o amcanion allweddol Rhaglen Darparu Ynni Cyfoeth Naturiol Cymru. Datblygwyd rhaglen i ddiogelu ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru mewn perthynas â cholli coetiroedd a datblygiadau ynni. Mae cronfa gwerth £500,000 wedi'i neilltuo, a bydd hon yn cynyddu bob blwyddyn, i wneud iawn am unrhyw goetiroedd a gaiff eu colli ar yr ystâd oherwydd datblygiadau ynni. • Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn recriwtio swyddog newydd a fydd yn gyfrifol am ddatblygu polisi plannu cyfadferol,
--	--	---

		<p>rheoli'r gronfa hon a sicrhau bod coed yn cael eu plannu fel rhan o'r rhaglen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd pecyn ymgynghori a gynhyrchwyd gan Adran yr Amgylchedd, yr Adran Bwyd a Materion Gwledig (Defra), Llywodraeth Cymru, Llywodraeth yr Alban a'r Adran Amaeth, yr Amgylchedd, a Materion Gwledig yng Ngweithrediaeth Gogledd Iwerddon, yn cael ei lansio mewn perthynas ag ad-drefnu Cyfarwyddeb 2014/52/EU o safbwynt prosiectau coedwigaeth, adnoddau dŵr, draenio tir a phrosiectau'n ymwneud â'r môr (gan gynnwys porthladdoedd). Rhagwelir y bydd yr ymgynghoriad yn cael ei lansio ar 13 Rhagfyr. • Yn gryno, mae'r Gyfarwyddeb Ewropeaidd yn gosod gweithdrefnau i'w dilyn cyn y gellir caniatáu rhai prosiectau. Mae hyn yn sicrhau bod y cyhoedd yn cael cyfle i roi eu barn a bod gwybodaeth am unrhyw effeithiau sylweddol tebygol ar yr amgylchedd yn cael ei hystyried cyn y gellir rhoi prosiect arfaethedig ar waith. Drwy'r drefn o Asesu Effeithiau Amgylcheddol, gellir mesur effeithiau sylweddol tebygol rhai prosiectau ar yr amgylchedd, gyda'r bwriad o wrthbwyso unrhyw effeithiau niweidiol a chynyddu'r effeithiau cadarnhaol. • O ran prosiectau coedwigaeth, ar ôl i'r newidiadau cyffredin gael eu rhoi ar waith, mae cyfle i adolygu'r trothwyon sgrinio ar gyfer plannu coed i greu coetiroedd. Mae'r trothwy pum hectar presennol ar gyfer ardaloedd nad ydynt yn sensitif, yn isel, yn enwedig gan fod y rhan fwyaf o'r gwaith o greu coetiroedd yn cael ei wneud drwy systemau a gaiff eu rheoli neu eu rheoleiddio, fel Creu Coetiroedd Glastir. Mae'r pecyn ymgynghori'n cyfeirio at gynnydd posibl yn y trothwy hwn, o 5 hectar i 20 neu 50 hectar, a hynny er mwyn greu rhagor o goetiroedd, gan sicrhau bod cynlluniau ehangach i blannu coed sy'n fwy ystyriol o'r amgylchedd yn parhau i gael eu sgrinio'n briodol.
5	Darparu mwy o goed a'u diogelu mewn trefi a dinasoedd a chymorth ar gyfer rheoli coed trefol yn gynaliadwy.	<ul style="list-style-type: none"> • Astudiaeth Cyfoeth Naturiol Cymru, 'Gorchudd Coed mewn Trefi a Dinasoedd' oedd yr arolwg cenedlaethol cyntaf o orchudd coed trefol. Yn 2016 cafodd Cyfoeth Naturiol Cymru arian gan Lywodraeth Cymru i ddiweddarau'r adroddiad gan ddefnyddio ffotograffau diweddar o'r awyr i gwblhau dadansoddiad o ddelweddau o 220 o ardaloedd trefol yn 2006, 2009 a 2013. • Mapiwyd bob coeden a choedwig yn y 220 ardal drefol yng Nghymru. Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn defnyddio'r arolwg hwn pan fydd yn gweithio gydag eraill i fwydo gwybodaeth bwysig am y Seilwaith Gwyrdd i gynlluniau, polisïau a strategaethau ac i helpu i ddatblygu cynlluniau lles. • Amcangyfrifwyd mai 16.3% oedd brigdwf coed trefol cymedrig Cymru yn 2013, sy'n debyg i drefi a dinasoedd

		<p>eraill o amgylch y byd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cwblhawyd tair astudiaeth iTree Eco yng Nghymru. Dull o fesur swyddogaethau coed trefol yw i Tree Eco mewn perthynas â gwella ansawdd aer, lleihau carbon deuocsid a rheoli llifogydd. Drwy asesu gwerthoedd pob swyddogaeth, mae'r fethodoleg yn rhoi sail gadarn ar gyfer rheoli poblogaethau coed trefol a'u buddion. • Mae tystiolaeth am orchudd coed mewn trefi a dinasoedd a'r buddion y mae coed yn eu cynnig yn adnawdd y gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ei ddefnyddio wrth ddatblygu eu cynlluniau llesiant lleol. • Gellir defnyddio methodoleg iTree i arfarnu ymdrechion i wella ansawdd aer a lleihau llifogydd drwy ddefnyddio natur. Mae canllawiau Llywodraeth Cymru i awdurdodau lleol yn cyfeirio at iTree Eco fel enghraifft i'w chynnwys mewn ceisiadau am grant refeniw amgylcheddol yn 2017/18. • Mae'n hanfodol mabwysiadu arfer da wrth reoli coed trefol er mwyn sicrhau eu bod yn gynaliadwy a'u bod yn cynnig buddion amrywiol. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cefnogi a chyfrannu at y prif ganllawiau ar arfer da ar gyfer rheoli coed trefol. Cynhyrchodd Grŵp Gweithredu Coed a Dylunio ddau adroddiad yn ddiweddar, sef "Trees in the Townscape" a "Trees in Hard Landscapes" ac maent yn datblygu i fod yn feincnod ar ôl ennill gwobr Polisi ac Ymchwil y Sefydliad Tirwedd yn 2016. Mae trafodaethau'n mynd rhagddynt ynghylch cyhoeddi adroddiad arall yn y gyfres, sef "Trees in Development and Planning". • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cynnig cymorth a chynghor i Gyngor Dinas Caerdydd a Dŵr Cymru ynghylch coed addas i'w plannu fel rhan o brosiect Grangetown Werddach. Y nod yw datblygu seilwaith gwyrdd mewn strydoedd Fictoraidd i sicrhau bod llai o ddŵr glaw yn llifo i'r system garthffosiaeth leol.
6	<p>Archwilio'r materion sy'n gysylltiedig â galluogi a meithrin gallu grwpiau a mentrau cymunedol i gymryd rhan mewn rheoli coetiroedd, er mwyn eu helpu i ddefnyddio coetiroedd i wireddu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Llywodraeth Cymru yn ariannu Llais y Goedwig yn uniongyrchol. Rhwydwaith cenedlaethol o grwpiau coetiroedd cymunedol yw hwn. Penododd Llais y Goedwig ddau swyddog meithrin gallu yn 2016 i ddatblygu cytundebau newydd rhwng grwpiau coetiroedd cymunedol a pherchnogion coetiroedd. Bydd y swyddogion yn rhoi cynghor ac arweiniad i'r cyhoedd a pherchnogion coetiroedd preifat ac i grwpiau cymunedol er mwyn medru cytuno ar weithgareddau fel rheoli coetiroedd, cadwraeth, gwella mynediad a datblygu gweithgareddau i wella iechyd corfforol a meddyliol. • Mae Llais y Goedwig wedi hwyluso gweithdai gyda Chyfoeth Naturiol Cymru i dynnu sylw at y manteision sydd ynghlwm wrth ganiatáu i grwpiau coetiroedd cymunedol

	<p>amcanion llesiant.</p>	<p>reoli safleoedd addas ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru, yn enwedig safleoedd nad yw'n economaidd ymarferol eu rheoli'n ddwys i gynhyrchu pren ond sy'n cynnig lleoliad ar gyfer gweithgarwch cymunedol ac a allai gynnig manteision cysylltiedig o ran lles a chydlyniad cymdeithasol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ôl ystadegau 2016 ar gyfer grwpiau coetiroedd cymunedol sy'n gysylltiedig â Llais y Goedwig, mae 76 o'r grwpiau hyn yn rheoli 1,706 hectar o goetiroedd. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wrthi'n adolygu'r broses a'r systemau a ddefnyddir i ganiatáu gweithgareddau ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal adolygiad o hygyrchedd a gweithgareddau hamdden ar dir y mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn ei reoli a bydd yn paratoi datganiad safbwynt yn y cyswllt hwn. • Bydd Cynllun Marchnata Pren Cyfoeth Naturiol Cymru yn creu mwy o gyfleoedd i gymunedau ddefnyddio pren.
<p>7</p>	<p>Hyrwyddo'r defnydd o bren o Gymru, gan gynnwys fel deunydd hanfodol ar gyfer adeiladu cynaliadwy ac yn ganolog i ddarparu tai newydd.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ym mis Mawrth 2016, trefnodd Llywodraeth Cymru (ar y cyd â Choed Cymru) gynhadledd o'r enw 'Adeiladu â Phren Cymru' a llwyddwyd i ddenu nifer o gynrychiolwyr o bob rhan o'r sector pren a choedwigaeth. • Mae Llywodraeth Cymru a Chyfoeth Naturiol Cymru yn trefnu ymweliadau yn 2017 â safleoedd a phrosiectau sy'n tynnu sylw at ddefnyddio pren i adeiladu. • Mae Cynllun Marchnata Pren Cyfoeth Naturiol Cymru wedi ymrwmo i fabwysiadu "hierarchaeth defnyddio carbon" wrth farchnata. Mae hyn yn ffordd o gymharu sut y mae cynhyrchion pren gwahanol yn cyfrannu at leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Mae hyn yn golygu y byddant yn parhau i werthu a graddio cynhyrchion a gaiff eu gwerthu ar fin y ffordd i gyd-fynd â'r gwahanol farchnadoedd ac i greu cymaint o werth ychwanegol â phosibl yn y gadwyn gyflenwi e.e. gwneud y gorau o'r pren sydd ar gael i'w ddefnyddio yn y diwydiant adeiladu. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cwblhau rhaglen arloesi (gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru) gyda dau gwmni o Gymru i ddatblygu cynhyrchion newydd sy'n ymestyn oes pyst ffensiio pren. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn datblygu rhaglen arloesi (gyda chefnogaeth Llywodraeth Cymru) gyda dau gwmni o Gymru i ddatblygu cynnyrch biochar sy'n helpu i adfywio rhywogaethau brodorol mewn pridd lle'r oedd rhododendron yn arfer tyfu. Mae'r canlyniadau cynnar yn argoeli'n dda er bod dulliau traddodiadol wedi methu.
<p>8</p>	<p>Datblygu modelau ar gyfer mentrau</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Datblygwyd y Cynllun Buddsoddi mewn Busnesau Pren i hybu buddsoddiad mewn dulliau o reoli coetiroedd. Yng nghylch cyntaf y Cynllun, a agorodd ym mis Mai 2016 i'r

	<p>sy'n gysylltiedig â choetiroedd a darparu cyfleoedd ar gyfer cyflogaeth, addysg a hyfforddiant ar draws y sector coedwigaeth drwy ddatblygu sgiliau perthnasol yn y sector a darparu profiad gwaith fel llwybrau i gyflogaeth.</p>	<p>rhai a oedd am fynegi diddordeb ynddo, roedd £2 filiwn ar gael a daeth 49 o geisiadau i law. Bydd 21 o'r rhain yn cael eu hasesu'n fanwl.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bydd yr ail gylch yn agor fis Chwefror 2017 a bydd cyllideb o £2 filiwn ychwanegol ar gael. • Rydym yn disgwyl i'r galw am gynhyrchion coetiroedd gynyddu o ganlyniad i'r Cynllun hwn ac y bydd mwy o goetiroedd yn cael eu rheoli i sicrhau'r buddiannau a nodir yn strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer coetiroedd a choed Cymru. • Sefydlwyd 'Cyfle' fel rhan o gynllun cenedlaethol Cyfoeth Naturiol Cymru ar gyfer recriwtio, cydgysylltu, cefnogi a rheoli lleoliadau profiad gwaith (gan gynnwys y rheini sy'n rhan o raglen "Esgyn" Llywodraeth Cymru), gwirfoddolwyr, lleoliadau i israddedigion a graddedigion a phrentisiaethau. Mae'n adeiladu ar gynlluniau etifeddiaeth i gynnig un pwynt mynediad hygyrch, sy'n canolbwyntio ar ddefnyddwyr, ar gyfer y rhai sydd â diddordeb mewn treulio amser yn gweithio a dysgu ochr yn ochr â staff Cyfoeth Naturiol Cymru mewn lleoliadau amrywiol – gan gynnig cyfleoedd i ddatblygu pan fo modd. • Fel rhan o Gynllun Lleoliadau Cyfle, mae gan Gyfoeth Naturiol Cymru bedwar o brentisiaid Coed a Phren ar hyn o bryd. Maent yn eu blwyddyn gyntaf ac yn astudio i ennill cymhwyster Lefel 3.
9	<p>Archwilio digonolrwydd mesurau a gweithdrefnau presennol ar gyfer diogelu coed gwerthfawr a'r cyfle i'w gwella, yn enwedig coed hynafol, coed hynod a choed treftadaeth.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Llywodraeth Cymru yn datblygu dulliau o wella mesurau i ddiogelu coed hynafol, coed hynod a choed treftadaeth. Mae'r dulliau'n cynnwys ymyriadau statudol ac anstatudol. • Datblygwyd cais i gynnwys Rhaglen Ddeddfwriaethol y Llywodraeth i ymdrin â diffygion yn y drefn yn ymwneud â Gorchmynion Diogelu Coed. Ni wnaed penderfyniad eto yn y cyswllt hwn. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal dadansoddiad strategol o Blanhigfeydd Coetir Hynafol (PAWS) ar safleoedd dan fygythiad ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru a hynny er mwyn datblygu cynllun blaenoriaethu ar gyfer Cymru gyfan. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn parhau i gadw Rhestr o Goetiroedd Hynafol, gan asesu tystiolaeth newydd a geir gan berchnogion a rheolwyr ac adolygu'r Rhestr yn ôl yr angen. Mae'r wybodaeth hon ar gael i bawb ei gweld ar borthol Lle.
10	<p>Parhau i ddod â safleoedd arbennig a nodwyd, Planhigfeydd ar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sefydlwyd Grŵp Gorchwyl a Gorffen, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o Banel Cyngori'r Strategaeth Coetiroedd (WSAP), i gynghori Llywodraeth Cymru ynghylch ei pholisi coedwigaeth. Cynhaliodd y Grŵp adolygiad o bolisi adfer PAWS Llywodraeth Cymru.

	<p>Safleoedd Coetir Hynafol ("PAWS"), coetiroedd brodorol a chynefinoedd â blaenoriaeth o dan reolaeth ffafriol ar Ystâd Goed Llywodraeth Cymru ac annog tiffeddianwyr preifat i wneud hynny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn ôl yr adolygiad, er nad oedd angen newid y polisi adfer PAWS presennol, roedd angen bod yn fwy hyblyg wrth ystyried adfer coetiroedd, a hynny er mwyn hybu gwaith adfer PAWS yn enwedig yn y sector preifat. Er y derbyniwyd bod angen rhywfaint o waith adfer a diogelu ar bob safle PAWS, byddai gweithredu'n fwy hyblyg yn helpu i sicrhau bod adnoddau cyfyngedig yn cael eu defnyddio ar safleoedd lle'r oedd gwaith adfer yn fwy tebygol o lwyddo a lle y gellid creu'r buddion mwyaf. • Cymeradwyodd WSAP yr argymhellion, ac mae Llywodraeth Cymru yn awr yn seilio'i gwaith adfer arnynt. Caiff y rhaglen ei chyflwyno'n raddol gan Gyfoeth Naturiol Cymru ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru a bydd yn sail i'r system dosbarthu grantiau arfaethedig. • Adfer cynefinoedd mawndir - mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal rhaglen o ddymchwel coed ar safleoedd mawndir sydd wedi'i goedwigo'n drwm os oes budd amlwg i'r ecosystem ac os yw'n briodol ac yn ymarferol gwneud hynny. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnal arolygon monitro i ddarparu data am gyflwr coetiroedd hynafol ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi ymwreiddio cynlluniau thematig yn system GIS ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru i sicrhau eu bod yn rhan o'r rhaglenni rheoli ac y gellir paratoi adroddiadau arnynt yn y dyfodol.
<p>11</p>	<p>Datblygu, hyrwyddo a gweithredu rhaglenni i reoli rhywogaethau anfrodorol, ymledol sy'n niweidio cynefinoedd coetir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae'n bwysig rheoli ceirw yng Nghymru i sicrhau cydbwysedd rhwng yr hyn y mae ceirw'n ei wneud i wella'r amgylchedd a'r hyn y maent yn ei wneud i'w niweidio. Mae'r cynllun gweithredu pum mlynedd presennol ar gyfer rheoli ceirw yng Nghymru yn cael ei adolygu. Bydd yn parhau i gynnwys camau i hyrwyddo, rheoli a monitro poblogaethau o geirw estron. • Mae ceirw Muntjac a'r wiwer lwyd ar y rhestr o rywogaethau sy'n peri pryder i'r Undeb, sy'n rhan o reoliad UE 1143/2014 ar Rywogaethau Estron Ymledol (IAS). Mae hyn yn golygu bod angen paratoi cynllun gweithredu rhywogaeth i ddatblygu mesurau rheoli effeithiol a chymesur. Mae'r gwaith o adolygu a diweddarau'r cynllun gweithredu ar gyfer ceirw Muntjac yn parhau. • O ran y wiwer lwyd, sefydlwyd gweithgor o randdeiliaid i archwilio'r mesurau priodol y dylid eu rhoi ar waith yng Nghymru i gydymffurfio â'r gofyniad hwn. Bydd y gwaith hwn yn sail i'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Rheoli'r Wiwer Lwyd yng Nghymru. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynorthwyo Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r Cynllun Gweithredu ar gyfer Rheoli'r Wiwer Lwyd yng Nghymru ac maent yn parhau i weithio

		<p>mewn partneriaeth ym mhob un o'r tair ardal lle caiff y wiwer goch ei diogelu, i leihau effaith y wiwer lwyd ar y wiwer goch.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi rhoi cyngor i Lywodraeth Cymru ynghylch y Cod Ymddygiad ar gyfer y darpariaethau rheoli rhywogaethau yn y Ddeddf Seilwaith. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gweithio mewn partneriaeth â Fforwm Gwiwerod Cymru ac maent yn aelod o Gytundeb Gwiwerod y DU. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn rhan o Fwrdd Ysgrifenyddol Rhywogaethau Estron y DU, a chyfrannodd at y gwaith o ddiweddar strategaeth y DU yn 2015. • Mae Bwrdd Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cymeradwyo Datganiad Safbwynt ar Drawsleoliadau Cadwraeth. Caiff ei gyhoeddi yn 2017. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi penodi staff newydd (a ariennir gan Lywodraeth Cymru) i fynd i'r afael â phroblemau'n ymwneud â rhywogaethau estron ymledol, yn unol ag argymhelliad Pwyllgor yr Amgylchedd Cynulliad Cenedlaethol Cymru yn 2013.
<p>12</p>	<p>Casglu dystiolaeth i fesur a gwerthuso gwerth elfennau nad ydynt yn ymwneud â phren coedwigaeth, coetiroedd a choed yng Nghymru.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn ystod 2016, cwblhaodd y Comisiwn Coedwigaeth adolygiad annibynnol ar y buddion cymdeithasol ac amgylcheddol sydd ynghlwm wrth goedwigaeth. Mae'r adroddiad, a oruchwyliwyd gan grŵp llywio, a oedd yn cynnwys Llywodraeth Cymru, yn tynnu sylw at y ffaith bod buddion cymdeithasol ac amgylcheddol coetiroedd yn cael effaith ehangach ar yr economi nag a gaiff ei gydnabod yn aml. Er bod llawer o waith gwerthfawr wedi'i wneud i ddatblygu'r sail dystiolaeth, mae angen rhagor o waith ymchwil mewn rhai meysydd (lliniaru llifogydd, ansawdd dŵr, iechyd corfforol a meddyliol) i ddeall gwerth cymdeithasol ac economaidd coetiroedd yn y meysydd hyn. • Mae Llywodraeth Cymru wedi cydweithio â Forest Research a'r Swyddfa Ystadegau Gwladol i archwilio sut y dylid gwella'r sail dystiolaeth o ran rôl economaidd coetiroedd Cymru gan gynnwys yr agweddau hynny'n ymwneud â hamdden, gwella ansawdd aer a chyflenwi pren. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn datblygu dulliau o gyfrifo cyfraniad adnoddau naturiol at lesiant yng nghyd-destun gwerth cymdeithasol ehangach y gwaith o reoli ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi cynhyrchu dwy astudiaeth achos (Coed Newydd a Llynfi) sy'n esbonio sut y mae coetiroedd yn cyfrannu at nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, a sut y gellir asesu'r gwasanaethau ecosystem a gynhyrchir drwy ddefnyddio dulliau o brisio cyfalaf naturiol.

		<ul style="list-style-type: none"> • Mae adolygiad o saethu fel gweithgaredd hamdden ar ystâd coetiroedd Llywodraeth Cymru wedi dechrau.
13	<p>Hyrwyddo a gwella mynediad i goedwigaeth a choetiroedd i fwy o bobl gymryd rhan ac elwa o brofiadau hamdden awyr agored yn amlach. Targedu adnoddau mewn ardaloedd lle bydd y buddion iechyd, lles ac economaidd yn cael yr effaith fwyaf.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bydd Polisi Adnoddau Naturiol Llywodraeth Cymru yn ystyried yr amrywiaeth o wasanaethau ecosystem sy'n gysylltiedig â choedwigoedd, coetiroedd a choed. • Mae'r coetiroedd a reolir gan Gyfoeth Naturiol Cymru yn cynnwys 790km o lwybrau beicio gyda'r gorau yn y byd, 955km o'n llwybrau cyhoeddus caniataol gyda mynegbyst a 3,702km o ffyrdd coedwig a gaiff eu defnyddio'n aml gan gerddwyr, beicwyr a rhedwyr. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn parhau i gynnal y rhain i gynnig profiad o safon i ymwelwyr, a dyletswydd gofal i'r cyhoedd. • Yn ystod 2016, cynhaliodd Cyfoeth Naturiol Cymru Adolygiad Busnes mewnol o hamdden a mynediad. Y diben oedd cynnig profiadau hamdden a mynediad wedi'u rhesymoli ar gyfer ei ystâd sy'n canolbwyntio ar roi'r Cynllun Galluogi Hamdden a Mynediad ar waith a datblygu cyfleoedd i greu cymaint o incwm masnachol â phosibl yn unol â nod Cyfoeth Naturiol Cymru i hybu'r broses o reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy. • Mae'r cymorth ariannol craidd a roddodd Llywodraeth Cymru i Lais y Goedwig wedi targedu gweithgareddau i ganiatáu i gymunedau ddefnyddio coetiroedd mewn ffyrdd arloesol ac i fod yn rhan o'r gwaith rheoli a'r penderfyniadau, pan fo hynny'n briodol. • Yn ei maniffesto, ymrwymodd Plaid Lafur Cymru i barhau â'r prosiect Plannu! a phlannu coeden ar gyfer pob plentyn a gaiff ei eni yng Nghymru. Mae cam nesaf y prosiect (2016-2020) yn cael ei ddatblygu gan Gyfoeth Naturiol Cymru mewn partneriaeth â Choed Cadw. Hyd yma, plannwyd ychydig llai na 300,000 o goed llydanddail brodorol (137 hectar). • Yn dilyn eu Hadolygiad Busnes o Hamdden ac Addysg, mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi newid ei agwedd tuag at addysg a sgiliau ond bydd yn parhau i gynnig cyngor ac arweiniad, hyfforddiant i weithwyr proffesiynol ym myd addysg ac adnoddau i ganiatáu i eraill ddefnyddio'r coetiroedd y mae'n eu rheoli. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru (gyda rhanddeiliaid) wedi datblygu 'Rheolau Defnyddio Llwybrau' fel rhan o'r gyfres Rheolau Cefn Gwlad. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn parhau i weithredu argymhellion ei Adolygiad o Ganolfannau Ymwelwyr. • Bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn diweddarau ac yn addasu ei Gynllun Galluogi dros y flwyddyn nesaf i sicrhau a chryfhau ei gyfraniad at y nodau a'r amcanion Llesiant. • Cyfrannodd Cyfoeth Naturiol Cymru at Flwyddyn Antur Cymru ar y we a'r cyfryngau cymdeithasol.

		<ul style="list-style-type: none"> • Datblygodd a chyhoeddodd Cyfoeth Naturiol Cymru gyfres o'r deg antur gorau ar safleoedd y mae'n eu rheoli a chynhaliwyd nifer o ddigwyddiadau arwyddocaol. • Cynhaliodd Cyfoeth Naturiol Cymru Rali Cymru ym mis Hydref 2016. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn gwella'r wybodaeth ar ei wefan gan gynnwys yr adran "Ar Grwydr" sy'n ymwneud â mynediad a gweithgareddau hamdden.
14	<p>Cymryd rhan yn y Prosiect Llywodraethu Coedwigoedd i lunio'r cynllun ar gyfer cyflenwi swyddogaethau coedwigaeth ar draws ffiniau Prydain yn y dyfodol gan sicrhau bod anghenion Cymru, ac anghenion gweinyddiaethau eraill Prydain Fawr, yn cael eu diwallu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mae Llywodraeth yr Alban yn ystyried rôl Comisiwn Coedwigaeth yr Alban yn y dyfodol, ac mae'r swyddogaethau trawsffiniol yn cael eu hadolygu. • Mae Llywodraeth Cymru yn aelod o Fwrdd Prosiect Llywodraethu Coedwigoedd ynghyd â Llywodraeth yr Alban a Defra i sicrhau bod anghenion Cymru yn cael eu diwallu wrth ddatblygu trefniadau i gyflawni swyddogaethau trawsffiniol yn y dyfodol. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynnig cymorth parhaus i Lywodraeth Cymru mewn perthynas â'r Prosiect Llywodraethu Coedwigoedd ac mae'n parhau i fod yn aelod o grwpiau trawsffiniol fel y Grŵp Cyhoeddiadau Strategol, Grŵp Llywio IFOS, cyfarfodydd cyswllt Swyddogion Rheoli Coedwigoedd, gweithgor <i>Hylobius</i>, a'r Strategaeth Gwyddoniaeth ac Arloesi ar gyfer grwpiau rhaglenni coedwigaeth. • Mae Cyfoeth Naturiol Cymru wedi gweithio gyda Llywodraeth Cymru i nodi'r gofynion a'r posibiladau i Gymru o ran y swyddogaethau trawsffiniol a gaiff eu cyflawni ar hyn o bryd gan y Comisiynwyr Coedwigaeth. Mae hyn wedi cynnwys ystyried materion yn ymwneud â deddfwriaeth, iechyd planhigion, Safon Coedwigaeth y DU, comisiynu gwyddoniaeth ac ymchwil, ystadegau coedwigaeth, Cod Carbon Coetiroedd y DU, materion rhyngwladol a chyhoeddiadau strategol.

Dogfen 1 Atodiad 2

Y wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd a wnaed o ran gweithredu pob un o argymhellion y Pwyllgor Amgylchedd a Chynaliadwyedd yn ei Ymchwiliad i Bolisi Morol yng Nghymru ym mis Ionawr 2013

Argymhelliad	Ymateb Llywodraeth Cymru - Rhagfyr 2016
<p>Argymhelliad 1. Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn rhoi blaenoriaeth uwch i bolisi morol yng Nghymru.</p>	<p>Rydym wedi ymrwymo i roi'r flaenoriaeth angenrheidiol i bolisi morol yng Nghymru i helpu i sicrhau bod ein moroedd yn lân, yn iach, yn ddiogel, yn gynhyrchiol ac yn fiolegol amrywiol. Rydym wedi sefydlu'r rhaglen pontio morol i ddatblygu ein gwaith yn ymwneud â'r môr a physgodfeydd mewn ffordd integredig.</p>
<p>Argymhelliad 2. Erbyn Ebrill 2013, rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi cynllun gweithredu sy'n dangos ei blaenoriaethau ar gyfer cyflawni ei pholisiau morol. Dylid cynnwys cynllun gweithredu yn y strategaeth hon ar gyfer cyflawni pob amcan polisi. Rydym yn disgwyl y bydd hyn yn cynnwys y manylion canlynol.</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi cynllun gweithredu strategol ar gyfer y môr a physgodfeydd ym mis Tachwedd 2013. Roedd y cynllun yn cynnwys amcanion a champau gweithredu ynghyd â cherrig milltir ar gyfer datblygu a gweithredu polisi morol a physgodfeydd Llywodraeth Cymru.</p>
<p>Argymhelliad 3. Rydym yn argymhell bod ystyriaeth ofalus yn cael ei rhoi i adnoddau yn ystod y broses o ddatblygu cynllun gweithredu. Dylai Llywodraeth Cymru gael cymorth gan arbenigwyr allanol os yw'n briodol, ond dylai hefyd ystyried a oes angen darparu gwell adnoddau i gyflawni ei rhwymedigaethau statudol ymestynnol.</p>	<p>Rydym wedi parhau i adolygu'n hadnoddau wrth ddatblygu a gweithredu'r cynllun gweithredu strategol ar gyfer y môr a physgodfeydd.</p>
<p>Argymhelliad 4. Bod Llywodraeth Cymru yn adolygu ei strategaeth Rheolaeth Integredig ar Barthau Arfordirol cyn gynted â phosibl, a dim hwyrach nag Ebrill 2014 ac yn sicrhau ei bod yn cael ei hystyried wrth ddatblygu cynlluniau gofodol morol.</p>	<p>Mae'r gwaith o adolygu'r strategaeth Rheolaeth Integredig ar Barthau Arfordirol Cymru, a'r ffordd orau o sicrhau dulliau cydgysylltiedig o reoli'r tir a'r môr, yn cael ei ystyried yn rhan hanfodol o gynllunio morol.</p>
<p>Argymhelliad 5. Bod Llywodraeth Cymru yn cydweithio â phartneriaid i bennu'r ffynonellau data sydd ar gael ar hyn o bryd ar gyfer cynllunio morol yng Nghymru. Os bydd cyfle, dylai weithio mewn partneriaeth â diwydiant, canolfannau ymchwil prifysgolion a'r Trydydd Sector i gydgyssylltu gwaith i gasglu data. Rydym yn disgwyl y bydd y ffordd o gyflawni hyn yn cael ei disgrifio mewn</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru wedi gweithio ar y cyd ag amrywiaeth o bartneriaid i ddatblygu sail dystiolaeth ar gyfer cynllunio morol. Cyhoeddwyd adroddiad tystiolaeth forol cyntaf Cymru yn 2015. Dosbarthwyd yr adroddiad yn eang i roi cyfle i randdeiliaid gyfrannu a deall y sail dystiolaeth. Datblygwyd porthol cynllunio</p>

ymateb i Argymhelliad 2 uchod.	morol lle mae mapiau a data gofodol ar gyfer moroedd Cymru i'w gweld. Unwaith eto, cynhyrchwyd y porthol mewn partneriaeth.
<p>Argymhelliad 6.</p> <p>Bod Llywodraeth Cymru, wrth baratoi cynlluniau morol ar gyfer 2015, yn sicrhau ei bod yn barod i symud ymlaen â dull cynllunio ar y cyd mewn ardaloedd trawsffiniol a'i bod yn cydweithio â'r Sefydliad Rheoli Morol fel na chaiff y sefydliad hwnnw ei atal rhag dewis rhanbarth sy'n ffinio ar Gymru ar gyfer ei gynllun nesaf. Er mwyn sicrhau ei bod mewn lle i wneud hyn dylai Llywodraeth Cymru geisio gwneud concordat neu Femorandwm Cyd-ddealltwriaeth â'r Sefydliad Rheoli Morol cyn gynted â phosibl a dim hwyrach na Rhagfyr 2014.</p>	<p>Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio'n agos gyda'r Sefydliad Rheoli Morol i sicrhau bod dulliau cydgyssylltiedig yn cael eu defnyddio wrth gynllunio mewn ardaloedd trawsffiniol. Cynhaliodd Llywodraeth Cymru a'r Sefydliad Rheoli Morol weithdy ar y cyd i randdeiliaid ym mis Mawrth 2016, a hynny i drafod tystiolaeth, cyfleoedd a materion sy'n codi mewn ardaloedd trawsffiniol gan gynnwys afon Hafren fel enghraifft. Mae'r Sefydliad Rheoli Morol yn rhan o grŵp cyfeirio rhanddeiliaid cynllunio morol Llywodraeth Cymru, gan hybu ymhellach ddulliau cydweithredol a chydgyssylltiedig o gynllunio morol yn Lloegr a Chymru.</p>
<p>Argymhelliad 7.</p> <p>Erbyn diwedd Mawrth 2013, bod Llywodraeth Cymru yn cwblhau ei gwaith ar ymestyn Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig presennol. Rydym yn disgwyl gweld manylion am y ffordd o gyflawni hyn yn ei hymateb i Argymhelliad 2 uchod.</p>	<p>Ym mis Hydref 2014, cwblhaodd Llywodraeth Cymru y gwaith o ymestyn tair nythfa fridio mewn Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig. Mae cynigion eraill yn cael eu hystyried i ymestyn safle arall oddi ar arfordir Môn, ac mae cynigion trawsffiniol hefyd i ymestyn safleoedd Skomer a Skokholm a Bae Lerpwl i ardal y môr mawr.</p>
<p>Argymhelliad 8.</p> <p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi datganiad am y ffordd y mae'n bwriadu symud ymlaen â'r argymhellion a wnaeth Cyngor Cefn Gwlad Cymru yn ei adolygiad o reolaeth Ardaloedd Morol Gwarchodedig. Mae wedi bod yn ystyried adolygiad Cyngor Cefn Gwlad Cymru ers Gorffennaf 2012 ac rydym yn disgwyl iddi ymateb cyn i Gyngor Cefn Gwlad Cymru gael ei ddiddymu.</p>	<p>Ym mis Mawrth 2014, sefydlodd Llywodraeth Cymru Grŵp Llywio Rheoli Ardaloedd Morol Gwarchodedig i ystyried sut orau i fwrw ymlaen â'r argymhellion yn adroddiad Cyngor Cefn Gwlad Cymru. Diben y Grŵp yw llywio a hyrwyddo dulliau effeithiol o reoli'r ardaloedd hyn, codi proffil y gwaith ac annog awdurdodau rheoli a rhanddeiliaid ehangach o bob rhan o Gymru i gyfranogi yn y gwaith. Hyd yma, mae'r Grŵp Llywio wedi cyfarfod saith gwaith.</p>
<p>Argymhelliad 9.</p> <p>Rydym yn argymhell bod Llywodraeth Cymru yn cychwyn Rhan V o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Rydym yn disgwyl iddi bennu dyddiad ar gyfer ei chychwyn wedi iddi ystyried canfyddiadau'r grŵp gorchwyl a gorffen ym mis Ebrill.</p>	<p>Cychwynwyd Rhan V o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009 ym mis Rhagfyr 2014.</p>

<p>Argymhelliad 10. Erbyn 31 Rhagfyr 2013, y bydd Llywodraeth Cymru yn gosod adroddiad gerbron y Cynulliad o'i gwirfodd sy'n bodloni'r gofyniad yn adran 124 o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Dylai'r adroddiad hwn gynnwys arfarniad o statws amgylcheddol, llywodraethu a gorfodi mewn ardaloedd morol gwarchoddedig presennol.</p>	<p>Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru adroddiad o'i gwirfodd ym mis Rhagfyr 2012 i gydymffurfio ag adran 124 o Ddeddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009. Cyhoeddodd adroddiad arall o'i gwirfodd ym mis Rhagfyr 2013.</p>
<p>Argymhelliad 11. (a) Bod Llywodraeth Cymru yn cymryd rhan yn y broses ar gyfer dynodi Parthau Cadwraeth Morol ar y môr mawr ac yn hwyluso trefniadau ar gyfer mewnbwn gan randdeiliaid Cymru i'r prosesau hyn. (b) Pan fydd yr Ysgrifennydd Gwladol yn ymgynghori â Gweinidogion Cymru ynghylch y bwriad i greu Parth Cadwraeth Morol yn nyfroedd môr mawr Cymru, bod Llywodraeth Cymru yn ein hysbysu am hyn drwy lythyr ac yn disgrifio'r camau y mae'n bwriadu eu cymryd i sicrhau bod Llywodraeth y DU yn ystyried buddiannau Cymru.</p>	<p>Ers gwneud yr argymhelliad hwn, cyhoeddwyd Bil Cymru drafft, sy'n cynnwys darpariaethau i drosglwyddo'r pŵer i ddynodi Parthau Cadwraeth Morol ar y môr mawr i Weinidogion Cymru. O ganlyniad, mae Defra wedi cyhoeddi nad yw bellach yn ystyried unrhyw gynigion i ddynodi Parthau Cadwraeth Morol ar y môr mawr, gan mai Gweinidogion Cymru fydd yn penderfynu ar anghenion yr ardal forol hon.</p>
<p>Argymhelliad 12. Bod Llywodraeth Cymru yn sicrhau bod arbenigedd a phrofiad yr Uned Caniatadau Morol yn cael eu cadw a'u datblygu ac na fydd y gwasanaeth yn lleihau wrth ei drosglwyddo i Gyfoeth Naturiol Cymru.</p>	<p>Mae'r Tîm Trwyddedu Morol yng Nghyfoeth Naturiol Cymru wedi bod yn gyfrifol am drwyddedu morol ers mis Ebrill 2013 ac, yn dilyn proses bontio lwyddiannus, mae wedi meithrin ei arbenigedd ei hun ac wedi magu profiad.</p>
<p>Argymhelliad 13. Bod Llywodraeth Cymru yn cydweithio â Chyfoeth Naturiol Cymru i sicrhau ei fod yn datblygu darpariaeth ar-lein addas ar gyfer cofrestr gyhoeddus o drwyddedu morol</p>	<p>Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cadw cofrestr gyhoeddus ar-lein ar gyfer trwyddedu morol, yn unol â gofynion Rheoliadau Trwyddedau Morol (Cofrestr o Wybodaeth Trwyddedu) 2011</p>

Dogfen 1 Atodiad 3

Safbwynt diweddaraf Llywodraeth Cymru ar ddiogelu lles anifeiliaid yng nghyswllt:

- **Anifeiliaid gwyllt mewn syrcais**

Rwyf wedi rhoi cyfarwyddyd i swyddogion weithio ar gyflwyno cynllun cofrestru neu drwyddedu ar gyfer pob anifail (domestig neu wyllt) a ddefnyddir mewn Arddangosfeydd Anifeiliaid Teithiol yng Nghymru, gan gynnwys anifeiliaid syrcais, a chyhoeddais Ddatganiad Ysgrifenedig yn ymwneud â hyn ar 15 Rhagfyr.

<http://gov.wales/about/cabinet/cabinetstatements/2016-new/mobileanimals/?lang=cy>

Cynhaliwyd cyfarfod ar 23 Tachwedd rhwng fy swyddogion i a swyddogion cyfatebol yn Defra a threfnwyd i mi gyfarfod â'r Arglwydd Gardiner (Defra) ar 24 Tachwedd, i drafod y mater hwn ymhellach. Cytunwyd i fabwysiadu dulliau strategol cydgysylltiedig i gyflwyno cynllun ar gyfer Arddangosfeydd Anifeiliaid Teithiol yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Alban hefyd, wedi mynegi diddordeb, yn anffurfiol wrth swyddogion, i weithio ar y cyd â gweinyddiaethau eraill y DU. Bydd Defra yn cysylltu â'r Alban a Gogledd Iwerddon yn ffurfiol yn ystod yr wythnosau nesaf.

Byddwn yn archwilio'r posibilrwydd o gyflwyno cynllun (fel cynllun cofrestru neu drwyddedu) ar gyfer Arddangosfeydd Anifeiliaid Teithiol, gan gynnwys anifeiliaid syrcais, sy'n arddangos anifeiliaid domestig ac egsotig yng Nghymru. Caiff ymgynghoriad cyhoeddus ei gynnal yng Nghymru yn gynnar y flwyddyn nesaf.

- **Rheoli cŵn**

Nid all y sector lles anifeiliaid, ar ei phen ei hun, sicrhau bod perchnogion cŵn yn ymddwyn yn gyfrifol. Rhaid i nifer o wahanol bortffolios weithio'n gydgysylltiedig i sicrhau bod y sefyllfa'n gwella yng Nghymru. Mae deddfwriaeth ar waith eisoes o dan 'Ddeddf Cŵn Peryglus 1991' Llywodraeth y DU sy'n ymdrin â chŵn nad ydynt o dan reolaeth, ac yn enwedig cŵn sy'n beryglus gan fod lle i gredu eu bod yn debygol o ymosod ar bobl.

Cryhawyd y rheolau ymhellach gan 'Ddeddf Ymddygiad Gwrthgymdeithasol, Troseddu a Phlisma 2014' yng nghyswllt digwyddiadau sy'n creu ofn a gofid mewn unrhyw le ac ymosodiadau ar gŵn tywys. Mae'r rhain i gyd yn amodol ar i'r asiantaethau gorfodi yng Nghymru a Lloegr, gan gynnwys yr heddlu, gymryd camau gorfodi.

Arweiniodd yr RSPCA adolygiad o berchnogaeth cŵn cyfrifol ym mis Chwefror 2015 a chyflwynodd ei adroddiad ar 3 Mawrth 2016. Roedd cynnwys yr adroddiad yn

bellgyrhaeddol ac mae'n cael ei ystyried gan swyddogion Swyddfa'r Prif Swyddog Milfeddygol. Mae cysylltiadau'n cael eu creu rhwng swyddogion Llywodraeth Cymru sydd â phortffolios y mae'r adroddiad yn berthnasol iddynt e.e. Tai, Addysg ac Iechyd.

Ar 6 Ebrill 2016, penderfynodd Llywodraeth Cymru, ynghyd â Defra a Llywodraeth yr Alban, gyflwyno cynllun i'w gwneud yn ofynnol gosod microsglodyn ym mhob ci dros wyth wythnos oes, oni bai bod milfeddyg yn dweud bod rhesymau dros eu heithrio. Yn 2008, o dan 'Ddeddf Lles Anifeiliaid 2016', cynhyrchodd Llywodraeth Cymru God Ymarfer i berchnogion cŵn a'r rhai sy'n cadw cŵn. Caiff y Cod ei ddefnyddio'n rheolaidd gan awdurdodau lleol a sefydliadau fel yr RSPCA at ddibenion addysg a gorfodi. Mae adolygiad yn cael ei gynnal yn awr i sicrhau bod y safonau'n dal yn briodol.

- **Rheoli ceffylau**

Daeth Deddf Rheoli Ceffylau (Cymru) 2014 i rym ar 28 Ionawr 2014 yn dilyn Cydsyniad Brenhinol. Mae'r ddeddfwriaeth yn cynnwys darpariaeth i roi'r un pwerau i holl awdurdodau lleol Cymru i atafaelu, gwerthu, gwaredu a dinistrio ceffylau, pan fo hynny'n briodol, a hynny heb boen, ar ôl cyfnod penodol o rybudd, os bydd ceffylau ar dir hen ganiatâd cyfreithlon neu gydsyniad y deiliad.

Perchnogion anghyfrifol yw'r rhai sy'n gadael i'w ceffylau bori'n anghyfreithlon, yn fwriadol neu drwy esgeulustod, ar dir er na chafodd ganiatâd perchennog y tir i wneud hynny, neu er i'r perchennog dynnu ei ganiatâd yn ôl ac i berchennog y ceffyl wrthod eu symud. Yn aml iawn, mae bygythiadau ymhlyg yn yr achosion hyn, ynghyd ag awgrym o godi ofn a braw ac i ddial yn ogystal ag esgeulustod bwriadol a chreulondeb at anifeiliaid.

Y wybodaeth ddiweddaraf

- Yn ystod y 12 mis cyntaf wedi i'r Ddeddf ddod i rym, mae o leiaf 11 o awdurdodau lleol wedi defnyddio'r pwerau newydd a gawsant drwy'r Ddeddf i atafael rhyw 460 o geffylau.
 - Mae canllawiau hawdd eu dilyn wedi'u paratoi ar gyfer awdurdodau lleol ac eraill, gan gynnwys perchnogion ceffylau, i ategu'r Ddeddf.
 - Mae Llywodraeth Cymru wedi helpu nifer o awdurdodau lleol drwy'r ddarpariaeth ar gyfer sicrhau arian cyfatebol i ganiatáu iddynt gael gwared ar geffylau a merlod sy'n pori'n anghyfreithlon neu sydd wedi'u gadael ar dir heb ganiatâd cyfreithlon. Rhoddwyd y cymorth hwn iddynt fesul achos wedi iddynt baratoi achos busnes manwl o blaid cymryd y camau hyn.
 - Ymddengys bod y ffaith bod y Ddeddf yn bod, a bod yr awdurdodau'n bygwth ei defnyddio, yn newid ymddygiad y perchnogion hynny a fyddai'n dueddol o bori eu hanifeiliaid yn anghyfreithlon yn y gorffennol, a hynny oherwydd eu bod yn llawer mwy tebygol o gael eu cosbi.
 - Bwriedir cynnal adolygiad o'r Ddeddf ddechrau 2017.
- **Anifeiliaid anwes egsotig**

Cafodd Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid Cymru bapur briffio ar anifeiliaid anwes egsotig fis Rhagfyr 2015. Mae disgwyl i'w aelodau gyfarfod ag arbenigwr anifeiliaid anwes egsotig o Gymdeithas Milfeddygon Prydain mewn cyfarfod cyn bo hir. Caiff materion yn ymwneud â'r fasnach anifeiliaid anwes egsotig yng Nghymru eu hystyried o dan yr agenda perchnogaeth gyfrifol y mae Grŵp Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid wedi'i gynnwys yn y Cynllun Gweithredu ar gyfer 2016/17.

Yng Nghynllun Gweithredu'r Fframwaith Iechyd a Lles Anifeiliaid mae ymrwymiad i adolygu Codau Ymddygiad Llywodraeth Cymru fel y'u cyhoeddwyd o dan Ddeddf Lles Anifeiliaid 2006. Mae hyn yn cynnwys ystyried a oes angen rhagor o Godau Ymddygiad ar gyfer rhywogaethau eraill, e.e. anifeiliaid egsotig.

Mae gwaith ar y gweill yn Lloegr i adolygu'r broses o drwyddedu sefydliadau Anifeiliaid, gan gynnwys siopau anifeiliaid anwes. Mae Llywodraeth Cymru yn cadw llygad ar y sefyllfa wrth i'r polisi ddatblygu.

Dogfen 1 Atodiad 4

Yn dilyn eich cyhoeddiad ar 31 Hydref 2016 i fwrw ymlaen â'r gwaith o baratoi deddfwriaeth newydd i ganiatáu pysgota cregyn bylchog ym Mae Ceredigion, a fyddech cystal â dweud wrthym pa asesiadau (economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol) a gafodd eu cynnal cyn gwneud y penderfyniad hwn, ar wahân i'r astudiaethau ymchwil gwyddonol a gynhaliodd Prifysgol Bangor? A allwch roi gwybod i'r Pwyllgor am yr amserlenni arfaethedig a'r camau nesaf yn y broses o agor y bysgodfa?

Manylion yr asesiadau (economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol) a gynhaliwyd cyn gwneud y penderfyniad hwn, ar wahân i'r astudiaethau ymchwil gwyddonol a gynhaliodd Prifysgol Bangor

O ran yr asesiad economaidd gymdeithasol, roedd y ffigurau a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori ac yn fy natganiad yn ddiweddar wedi'u seilio ar werth economaidd y bysgodfa yn ôl ffigurau'r blynyddoedd diwethaf a nifer y cregyn bylchog a gaiff eu dal. Un o brif amcanion y cynigion yw cynnal a chynyddu gwerth economaidd gymdeithasol y bysgodfa.

Bydd Grŵp Gorchwyl a Gorffen yn ystyried cyfleoedd i gynyddu'r gwerth drwy ymyriadau fel prosesu eilaidd yng Nghymru ac ychwanegu gwerth at gynhyrchion.

Manylion yr amserlenni arfaethedig a'r camau nesaf yn y broses o agor y bysgodfa

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i gyd-reoli'r gwaith o ddatblygu mesurau rheoli newydd ar gyfer y bysgodfa cregyn bylchog, ac rydym yn gobeithio sicrhau hyn drwy ymgysylltu'n effeithiol â'r rhai sydd â diddordeb yn y maes. Mae hyn yn sylfaenol i'r dulliau o weithredu ac yn rhan allweddol o'n rhwymedigaethau o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a Deddf yr Amgylchedd. Caiff yr union fanylion eu datblygu eto mewn partneriaeth.

Rydym wrthi'n sefydlu Grŵp Gorchwyl a Gorffen a fydd yn ystyried y manylion a'r agweddau technegol ar y cynllun trwyddedu hwn. Bydd y grŵp hefyd yn ystyried ceisiadau am dystiolaeth/astudiaethau ychwanegol i wella'r bysgodfa. Ar hyn o bryd, rydym yn cwblhau aelodaeth a chylch gorchwyl y grŵp a chaiff y cyfarfod cyntaf ei gynnal yn ystod pythefnos cyntaf mis Ionawr. Bydd y grŵp yn cyflwyno adroddiad ar ei gasgliadau drwy gyfrwng Grŵp Cynghori ar Bysgodfeydd Môr Cymru a Grŵp Cynghori Rhanddeiliaid Môr Cymru.

Dogfen 1 Atodiad 5

Yr amserlen a hynt y cynlluniau gweithredu ar gyfer deddfwriaeth sy'n gysylltiedig â'ch portffolio.

Gweithredu a monitro Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016

Mae'r Ddeddf yn cynnwys saith rhan allweddol a bydd yn arwain at nifer fawr o fuddion economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol i Gymru. Mae wedi'i chynllunio i hybu a chyd-fynd â'n gwaith o helpu i sicrhau lles Cymru yn y tymor hir, er mwyn i genedlaethau heddiw ac yfory elwa ar economi sy'n ffynnu, amgylchedd iach a chryf a chymunedau bywiog a chydlynol.

Mae Rhan 1 o Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 yn cyflwyno fframwaith cyflenwi cenedlaethol clir ac iteraidd:

Cyflwynodd Cyfoeth Naturiol Cymru adroddiad yn dwyn y teitl 'Cyflwr Adnoddau Naturiol' a oedd yn asesu cyflwr adnoddau naturiol drwy gyflwyno tystiolaeth gyfredol.

Ar 3 Hydref 2016, lansiodd Cyfoeth Naturiol Cymru yr adroddiad cyntaf o dan y gofyniad hwn. Mae'r adroddiad yn torri tir newydd, ac yn ystyried sut y mae ein hadnoddau naturiol a'n ecosystemau'n cyfrannu mewn nifer o ffyrdd at ein lles a'r cyfleoedd a gynigiant i fynd i'r afael â'r prif broblemau o ran iechyd, tlodi a'r economi, ac i sicrhau buddion i bawb. Mae'n ffurfio sail dystiolaeth ar gyfer y rhai sy'n gwneud polisiau a phenderfyniadau am reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, gan gynnwys drwy fframwaith cyflenwi'r sector cyhoeddus a nodir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

- Bydd y Polisi Adnoddau Naturiol, a gaiff ei gyhoeddi gan Weinidogion Cymru ym mis Mawrth 2017, yn nodi'r blaenoriaethau a'r cyfleoedd i reoli adnoddau naturiol Cymru, gan ystyried y dystiolaeth a gafwyd yn yr Adroddiad ar Sefyllfa Adnoddau Naturiol a thystiolaeth gan eraill.

Lansiwyd yr ymgynghoriad ynghylch datblygu'r Polisi Adnoddau Naturiol ar 14 Tachwedd a daw i ben ar 13 Chwefror 2017. Ysgrifennodd Ysgrifennydd y Cabinet at weddill y Cabinet i dynnu eu sylw at hyn. Cynhaliwyd gweithdy i randdeiliaid at 7 Rhagfyr yn ymwneud â'r ymgynghoriad hwn.

Yn y ddogfen ymgynghori, cynigir tair thema â blaenoriaeth, a gall Gweinidogion Cymru ddefnyddio'r rhain i reoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy:

- Cyflymu twf gwyrdd trwy ddefnyddio adnoddau'n fwy effeithiol ac ynni adnewyddadwy a chefnogi arloesedd.
- Atebion sy'n seiliedig ar Natur – i wella cydnerthedd a'r buddiannau a ddaw o adnoddau naturiol.

- Rheoli yn ôl tirwedd a lle er mwyn gwella lles ein cymunedau a'n lles fel unigolion

Bydd y Polisi Adnoddau Naturiol yn nodi sut y gall adnoddau naturiol Cymru barhau i hybu amcanion ar gyfer dyfodol Cymru a sicrhau ein bod yn manteisio ar y cyfleoedd sylweddol y maent yn eu cynnig i greu cenedl ddiogel, iach a bywiog, uchelgeisiol, unedig a chysylltiedig, sy'n awyddus i ddysgu.

Un ffactor dyngedfennol oedd y ffaith bod y Polisi Adnoddau Naturiol yn cefnogi cyfarfodydd bord gron Ysgrifennydd y Cabinet a'r gweithdai cysylltiedig i randdeiliaid ar Brexit drwy fod â rhan allweddol yn yr ymdrech i sicrhau y bydd Cymru yn gallu manteisio ar y cyfleoedd sylweddol a fydd ar gael drwy reoli'n hadnoddau naturiol yn well a hefyd yn helpu i fynd i'r afael â'r heriau amlwg sy'n ein hwynebu.

- Bydd datganiadau ardal, a gaiff eu cynhyrchu gan Gyfoeth Naturiol Cymru, yn rhoi'r polisi cenedlaethol ar waith yn lleol.

Ar ôl cyhoeddi'r Polisi Adnoddau Naturiol ym mis Mawrth 2017, rhaid i Gyfoeth Naturiol Cymru baratoi a chyhoeddi datganiadau ardal ar gyfer yr ardaloedd hynny yng Nghymru y mae'n eu hystyried yn briodol er mwyn hwyluso'r broses o roi'r Polisi Adnoddau Naturiol ar waith.

Lleihau allyriadau carbon

Mae'r Ddeddf hefyd yn nodi bod angen sicrhau gostyngiad o 80% o leiaf mewn allyriadau carbon yng Nghymru erbyn 2050, gan wneud hynny drwy ddulliau statudol. Bydd cam cyntaf y rhaglen, hyd at fis Mawrth 2019, yn canolbwyntio ar greu fframwaith lleihau allyriadau. Sefydlwyd rhaglen drawsadrannol yn y Llywodraeth ac mae Pwyllgor Newid Hinsawdd y DU wedi'i benodi i gynnig cyngor statudol i Gymru. Rydym wrthi'n ystyried y posibilïadau o ran rhoi cyfrif am allyriadau yng Nghymru. Sefydlodd y Ddeddf fframwaith monitro statudol cadarn sy'n ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion gyflwyno adroddiad ar ddechrau pob cyfnod cyllidebol, a gosod datganiad terfynol ar gyfer pob cyfnod cyllidebol gerbron Cynulliad Cenedlaethol Cymru.

Darpariaethau bagiau siopa

Roedd y Ddeddf yn cynnwys dwy ddarpariaeth ar gyfer bagiau siopa - pennu tâl ar gyfer rhai mathau o fagiau siopa, fel bagiau am oes, a gosod dyletswydd ar werthwyr i roi'r elw at achos da. Nid oes bwriad i ddeddf ar y cyntaf nes bod digon o dystiolaeth i ddangos bod bagiau o'r math hwn yn cael effaith niweidiol ar yr amgylchedd. Mae fy swyddogion yn gweithio gyda chynrychiolwyr o'r sectorau perthnasol ar yr ail ddarpariaeth. Rydym yn bwriadu ymgynghori ynghylch y cynigion yn fuan yn 2017. Bydd Llywodraeth Cymru yn cynnal adolygiad pan fydd yr elfennau hynny wedi ymwreiddio.

Casglu gwastraff

Rydym yn bwriadu cyflwyno is-ddeddfwriaeth i'w gwneud yn ofynnol i fusnesau wahanu eu gwastraff cyn y caiff ei gasglu ac i'r rhai sy'n casglu gwastraff wneud hynny drwy ei gasglu ar wahân. Bydd y ddeddfwriaeth yn gwahardd busnesau rhag cael gwared ar wastraff bwyd drwy garthffosydd ac yn gwahardd llosgi gwastraff y gellir ei ailgylchu. Bydd is-ddeddfwriaeth ychwanegol yn atal deunyddiau y gellir eu hailgylchu rhag cael eu cludo i safleoedd tirlenwi. Rydym yn bwriadu ymgynghori

ynglŷn â hyn yn ystod 2017 gyda'r bwriad o gyflwyno'r is-ddeddfwriaeth yn 2018. Byddwn yn adolygu cynnydd yn y cyswllt hwn yn barhaus a chynhelir Asesiad manwl o Effaith Reoleiddiol hefyd i bennu'r trefniadau monitro a'r amserlenni.

Rheoli pysgodfeydd cregyn

Mae'r Ddeddf yn galluogi Gweinidogion Cymru i gydymffurfio â rhwymedigaethau amgylcheddol statudol gan greu cyfleoedd i ddatblygu'n economaidd drwy reoli pysgodfeydd cregyn Cymru yn gynaliadwy. Mae'r pwerau newydd hyn yn ein helpu i sicrhau na chaiff Safle Morol Ewropeaidd ei niweidio oherwydd gwaith pysgodfa cregyn. Gall Gweinidogion Cymru wneud nifer o Orchmynion Pysgodfeydd Unigol a Gorchmynion Rheoleiddio. Mae'r rhain yn caniatáu i ni sefydlu a ffermio pysgod cregyn gan greu gwaith, ac i reoleiddio pysgodfeydd naturiol drwy gyflwyno trwyddedau ôl-weithredol.

Cymharol ychydig o Orchmynion Pysgodfeydd Unigol a Gorchmynion Rheoleiddio sydd ar waith ar gyfer dyfroedd Cymru, a phrin hefyd yw ceisiadau am orchmynion newydd. Mae ein prosiect Pysgodfeydd Gwell yn ymgymryd â'r gwaith o ddatblygu ac ymgynghori ynghylch y rheoliadau a'r canllawiau cysylltiedig. Mae'r Grŵp Cynghori traws-sector ar Bysgodfeydd Môr Cymru yn dylanwadu ar y modd y mae ffrydiau gwaith yn cael eu blaenoriaethu. Bydd y Grŵp yn trafod hyn ymhellach ym mis Ionawr 2017, gan gynnwys ystyried deddfwriaeth a rheoliadau pysgodfeydd. Cyn gynted ag y caiff y rhain eu rhoi ar waith, bydd fy swyddogion yn monitro i ba raddau y mae pysgodfeydd yn cydymffurfio â'r rheoliadau, a bydd y Grŵp Cynghori ar Faterion Morol Cymru yn eu cynghori.

Trwyddedau morol

Caiff ffioedd a phwerau codi tâl am drwyddedau morol eu gweithredu drwy is-ddeddfwriaeth a bydd Cyfoeth Naturiol Cymru yn eu hadennill, drwy weithredu o dan bwerau dirprwyedig Gweinidogion Cymru fel yr awdurdod trwyddedu. Caiff ymgynghoriad cyhoeddus ei gynnal tan 28 Tachwedd ac wedyn caiff y cynigion terfynol eu mireinio, os bydd angen. Rydym yn disgwyl cyflwyno a gwneud y gorchymyn cychwyn angenrheidiol ar ôl mis Ebrill 2017. Caiff y gwasanaeth trwyddedu morol a'r ffioedd cysylltiedig eu monitro'n rheolaidd ac rydym yn bwriadu cynnal adolygiad bob tair blynedd.

Y Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol

Caiff Pwyllgor Llifogydd ac Erydu Arfordirol ei sefydlu yn 2017 yn lle Pwyllgor Rheoli Perygl Llifogydd Cymru, a gaiff ei ddiddymu'r un pryd. Cynhaliwyd ymgynghoriad deuddeg wythnos o hyd rhwng mis Awst a mis Tachwedd a chaiff ymateb Llywodraeth Cymru ei ddrafftio cyn bo hir, cyn cyflwyno'r is-ddeddfwriaeth angenrheidiol yn y Flwyddyn Newydd. Rydym yn disgwyl i'r Pwyllgor newydd fod yn weithredol erbyn blwyddyn ariannol 2017/18. Caiff y Pwyllgor newydd ei fonitro i sicrhau ei fod yn effeithiol.

Wrth fwrw ymlaen â'r Ddeddf, bydd Llywodraeth Cymru yn ei chyfanrwydd hefyd yn monitro ac yn gwerthuso i ba raddau y llwyddir i roi'r polisi ar waith yn ôl amcanion yr adrannau, a hynny fel rhan o'r gwaith ehangach o roi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar waith.

Deddf Cynllunio (Cymru) 2015

Mae'r dull cydgyssylltiedig o gyflwyno gwelliannau bob yn gam a hybu is-ddeddfwriaeth gysylltiedig â Deddf Cynllunio (Cymru) 2015 wedi'i nodi yn y Cynllun Gweithredu Cynllunio Cadarnhaol (Rhagfyr 2015). Cafwyd adroddiad cynnydd fis Ebrill 2016 ac mewn datganiad ysgrifenedig gennyf i ar 14 Gorffennaf 2016. Mae dolenni at y dogfennau hyn isod:

<http://gov.wales/about/cabinet/cabinetstatements/2016-new/58437974/?lang=en>

Gwnaed cynnydd rhagorol o ran rhoi'r Ddeddf ar waith, ac mae tri chwarter o'r darpariaethau'n awr mewn grym yn llawn neu'n rhannol. Maent yn cynnwys:

- Gwella'r system rheoli datblygiadau, a fydd yn helpu Awdurdodau Cynllunio Lleol i benderfynu ar geisiadau cynllunio'n amserol.
- Gwella'r system gorfodi i osgoi cyfnodau o oedi.
- Darpariaethau sy'n galluogi Awdurdodau Cynllunio Lleol i gyflwyno Cynlluniau Datblygu Strategol.
- Cyflwyno system newydd ar gyfer ceisiadau cynllunio i alluogi Gweinidogion Cymru i benderfynu ar Ddatblygiadau o Arwyddocâd Cenedlaethol.

Mae gwaith wedi dechrau hefyd ar y Fframwaith Datblygu Cenedlaethol. Cyhoeddwyd Datganiad am Gyfranogiad Cyhoeddus yn ddiweddar gan alw am dystiolaeth a phrosiectau. Gellir eu gweld drwy ddilyn y dolenni a ganlyn:

<http://gov.wales/topics/planning/national-development-framework-for-wales/statement-of-public-participation/?lang=en&>

<http://gov.wales/topics/planning/national-development-framework-for-wales/call-for-evidence-and-projects/?lang=en&>

Caiff darpariaethau eraill y Ddeddf eu rhoi ar waith yn y dyfodol agos a chaiff newidiadau i wella'r system apêl a strwythur y pwyllgorau cynllunio eu cyflwyno yn y gwanwyn, 2017.

